

Preek over Efeze 2:1-10 (Avondmaal): Alles is genade!

Boven het tekstgedeelte van vandaag hebben de bijbelvertalers van onze NBG vertaling gezet 'Alles is genade!' Diezelfde woorden zou ik ook graag met grote letters boven m'n preek willen zetten: alles is genade. Als u dat mee naar huis neemt na deze dienst, waarin we met elkaar het Avondmaal hopen te vieren, dan hebben we de kern te pakken van wat Avondmaal vieren is, ja, van wat gemeente van Christus zijn is, de kern van ons hele leven met God:

Door genade ben je behouden, door het geloof, en dat niet uit jezelf: het is een gave van God (vs. 8).

Maar voordat we gaan kijken naar wat die genade en verlossing inhoudt, neemt Paulus ons eerst mee naar onze afkomst. Dat is niet fijn. Het is ook niet de bedoeling om elkaar nog eens flink in te wrijven hoe zondig we zijn en hoe slecht het er met ons voorstond. Maar het is wel goed te realiseren waarvan we ook al weer verlost zijn. En daar windt Paulus geen doekjes om:

jullie waren dood door je overtredingen en zonden, waarin je vroeger gewandeld hebt, overeenkomstig de loop van deze wereld, overeenkomstig de overste van de macht der lucht, van de geest die thans werkzaam is in de kinderen der ongehoorzaamheid.....(2:1).

Hoewel de mens springlevend was, want hij leefde in zonde, noemt Paulus de mens dood. Want de mens staat onder invloed van de overste van de macht der lucht, dat is niemand minder dan de duivel. De geest van de duivel is werkzaam in de mens zonder God. En dood wil zeggen dat jouw dode geest niet in contact kan komen met de levende God. Er is door de zondeval een kink in de kabel gekomen, die door de mens niet is te repareren. Dat is sinds de zondeval de positie van de hele mensheid. Niemand uitgezonderd. Ook het Joodse volk. Paulus zegt nadrukkelijk in vs. 3 dat ook hijzelf daarin verkeerd heeft. Uit onszelf zijn we met z'n allen dood! Hopeloos verloren. Een positie waaruit we onszelf niet kunnen redden. Het is in feite ook niet zo dat aan het eind van ons leven bepaald wordt of we verloren gaan of behouden worden. Dat zou de indruk wekken dat we nu nog in een soort neutrale positie zijn van waaruit het nog twee kanten op kan gaan. Nee, we zijn dood, we zijn verloren. Of je blijft verloren, of je wordt bevrijd. Dat is in feite ook wat het woord zonde betekent: het missen van je bestemming. De mens mist het doel waarvoor hij is

geschapen. Hij is bedoelt om met God te leven en als hij dat niet doet dan is dat zonde, je mist je bestemming. Die zonde bewerkt vaak dat een mens gaat zondigen. Maar je hebt ook hele brave zondaars. Nette keurige mensen, niets op aan te merken, maar toch zonde, toch dood, omdat ze zich in een verloren positie bevinden. Dat vinden we nog wel eens lastig om uit te leggen. Je wil toch niet zeggen dat jij beter bent dan een ander? Waarom zou jij gered worden en ik niet? Dat komt omdat de meeste mensen de verkeerde criteria hanteren. We worden namelijk niet gered dankzij ons cijfer voor gedrag. Onze redding is niet uit werken (vs. 9). Onze redding is door genade!! We hebben onze redding 100 % aan Gods liefde te danken. Daar heeft vs. 4 het over. Paulus presenteert God daar als een God die rijk is aan erbarming.

Woorden als 'barmhartig, goedertieren en ontfermend' zijn een beetje uit de mode geraakt, maar deze ouderwetse woorden geven wel Gods karakter weer. Gods hart draait zich om bij de gedachte dat Hij de mens kwijt zou raken. Hij wilde ons niet prijsgeven. Hoewel de mens zich in zijn ongehoorzaamheid in een walgelijke positie had gemanouvreerd, gaf God het niet op. Barmhartig, dat is met een hart vol medelijden, heeft God, hoewel wij dood waren door onze overtredingen, Zijn Vaderhanden naar ons uitgestrekt. *Adam waar ben je?* Ik wil je niet kwijt. Waar ben je? Daarin klinkt het gevoel door van een vader of moeder die een klein kind kwijt is in een drukke mensenmassa. Waar ben je? Je voelt het letterlijk in je hart. Zo is God ook barmhartig.

Hoewel wij dood waren, was God daar, om Zijn grote liefde. In de Romeinenbrief benadrukt Paulus dit ook. Hij heeft ons lief toen wij nog zondaars waren (5:8). Gods perfecte liefde voor mensen die er een puinhoop van hebben gemaakt. Dat noemen we nu genade. God maakt dode mensen met Christus weer levend (vs.5).

Wat Paulus hier in één zinnetje zegt werkt hij in Romeinen 6 breder uit.

Toen Jezus omstreeks het jaar 33 stierf aan dat vloekhout op Golgotha, stierf Hij daar niet als privépersoon, Jezus van Nazareth, zoon van een timmerman, maar als de tweede Adam. Het hoofd van Zijn lichaam, de gemeente. Hij vertegenwoordigde allen die in Hem zouden gaan geloven. En wat God betreft mag dat ieder mens zijn, niemand uitgezonderd. Gods verlangen is dat ieder mens zal delen in de redding die Jezus zal gaan bewerken. Het zal aan Hem niet liggen. Zoals de eerste Adam de mensheid meesleepte de dood in, zo neemt de tweede Adam ons mee in de verlossing. *Met Christus ben ik gekruisigd* (Gal.2:19). Toen Hij stierf, stierven wij in

Hem. Zijn sterven was meteen ons sterven. Wij waren in Hem begrepen. In 2 Cor.5:14 zegt Paulus dat hij tot het inzicht is gekomen dat één voor allen is gestorven. Daarvan wil het Avondmaal nu graag overtuigen. Jezus' offer is een volkomen verzoening voor onze zonden. Het Avondmaal verzekert ons, ook jij bent in het jaar 33 met Christus voor de zonde gestorven. Ook jij bent met Hem gestorven en zo radikaal van je zonde verlost. Nogmaals, dat is Gods genade! Hij nam ons zondige bestaan en legde het op Zijn Zoon. Dat betekent niet meer en niet minder dat God ons oude bestaan niet meer ziet. Als God naar ons kijkt ziet Hij geen zondaar, maar een verlost zondaar. Hij ziet ons aan in Christus! Hij nam het allemaal van ons af. Daarmee ontkent Paulus echt niet dat we nog last kunnen hebben van ons zondige ik. Daar hebben we ons hele aardse bestaan nog mee te strijden. Maar rechtens heeft de zonde geen zeggenschap meer over ons. Als God ons ziet, ziet Hij Christus. Wij zijn met Hem gestorven. Maar Paulus zegt meer. Wij zijn niet alleen met Christus gestorven, maar we zijn ook met Hem opgewekt. Ook hier geldt weer, wat er met ons Hoofd gebeurde, is ook met ons gebeurd. Wij zijn niet alleen met Hem gekruisigd, maar ook met Hem opgewekt in een nieuw leven. Diezelfde Heilige Geest die Jezus uit de dood heeft doen terugkeren uit de dood heeft ons doen terugkeren uit onze dode positie – wij waren immers dood door onze overtredingen – diezelfde Geest heeft ons overgebracht in een nieuw leven. Dat is een radicale verandering. Wie in Christus is, is een nieuwe schepping, het oude is voorbij gegaan, het nieuwe is gekomen. Het oude, dat is onze positie in de eerste Adam, onder het oordeel, van God gescheiden, onder de invloed van de duivel. Het nieuwe, dat is onze positie in de tweede Adam: Christus, bevrijd van zonde, opgestaan in een nieuw leven, levend in een herstelde relatie. Dit nieuwe leven mag er nu al geestelijk zijn, maar God belooft ons dat de lichamelijke opstanding zal volgen. Ook daarbij geldt weer, wat met het Hoofd gebeurt, gebeurt ook met het lichaam. Christus is als eersteling opgestaan, maar bij Christus komst zullen zij opstaan die van Christus zijn (1 Cor. 15:23). Hoofd en lichaam horen onlosmakelijk bij elkaar.

En dat geldt zelfs voor dat laatste wat Paulus in vs. 6 zegt, want onze rijkdom in Christus is nog groter: God heeft ons in Christus mede een plaats gegeven in de hemelse gewesten. Na de opstanding heeft God Christus een ereplaats gegeven aan Zijn rechterhand. Ver boven de hemelse regionen waar boze machten hun invloed op aarde uitoefenen. Ook deze topositie ontving Christus niet als privé-persoon, maar

als Hoofd van zijn Lichaam. Een voorbeeldje: wij zeggen ook wel eens wanneer wij alleen nog maar iemands hoofd boven het trapgat zien uitkomen, dat hij al boven is, hoewel de rest van het lichaam nog moet volgen. Immers, waar iemands hoofd is, daar is hij zelf. Zo mogen wij ook zeggen dat wij, toen God Christus in de hemel opnam, als leden van Zijn lichaam daar mede plaats ontvingen. In werkelijkheid delen we nog niet in Zijn heerlijkheid, maar rechtens wel. Zijn verheerlijking is de garantie voor onze toekomstige verheerlijking. Wij zullen met Hem regeren. We zijn met Christus gestorven – uit genade, we zijn met Christus levend gemaakt – uit genade, We hebben met Christus een plaats in de hemelse gewesten gekregen – uit genade. Goede Vrijdag, Pasen en Hemelvaart wordt ons dankzij de overweldigende rijkdom van Gods genade geschonken omdat het Hoofd en het Lichaam onlosmakelijk aan elkaar verbonden zijn.

Die verlossing vieren we aan de Avondmaalstafel. Door genade behouden. Het is allemaal Gods werk. Hij bewerkt de verlossing, Hij geeft nieuw leven, Hij herstelt de relatie, Hij belooft ons een geweldige toekomst, waarin alles wat we nu rechtens mogen hebben, ten volle ons deel zal zijn. Volledige verlossing van alles wat nu nog herinnert aan ons zondige bestaan, een vernieuwd lichaam, Christus van aangezicht tot aangezicht kennen.

En die viering is aan de ene kant persoonlijk. Het gaat om mijn persoonlijk geloof in deze genade. Maar aan de andere kant is het ook weer niet individueel. We zijn samen een lichaam. Paulus verweet de gemeente van Corinthe dat zij het lichaam niet onderscheidden bij het Avondmaal. De Avondmaalsviering in Corinthe was een aanfluiting. Men had geen oog voor elkaar. De Avondmaalsviering daar maakte deel uit van een zogenaamde Agapè-maaltijd. Deze liefdemaaltijden waren bedoeld om met elkaar te delen. Ook voor de armen moest er voldoende te eten en te drinken zijn. Waarschijnlijk was het zo dat de welgestelden zich klem aten en dronken zodat er voor de armen niets meer over was. Dat is nu met recht jezelf een oordeel eten en drinken. Hoe kun je nu samen Avondmaal vieren als je elkaar niet ziet zitten.

Avondmaal vieren is juist ook de onderlinge eenheid vieren. Je met elkaar verheugen in de verlossing die je hebt mogen ontvangen. Je met elkaar verheugen in het feit dat je samen Gods gezin mag zijn. Met elkaar uitzien naar de toekomst, als we samen Jezus mogen zien en bij Hem gast aan tafel mogen zijn. Je met elkaar verwonderen over die woorden boven de preek: Alles is genade!

Tenslotte wil ik nog graag even met u naar het 10^e vers kijken. Het 10^e vers geeft namelijk het doel aan van onze verlossing. Ik vind het altijd weer prachtig hoe in het 9^e en 10^e vers samen de plaats van onze eigen goede werken worden uitgelegd. Vers 9 zegt nadrukkelijk dat onze redding niet 'uit werken' is. Het is allemaal Gods werk. Hij heeft ons verlost en een nieuw leven gegeven. Dat geldt zowel voor Jood als niet-Jood. Voor de Joden geldt ook niet dat ze gered kunnen worden door nauwgezet de wet na te leven. De wet redt niet. Jezus redt!

Maar nu zegt het 10^e vers weer wel dat we goede werken hebben te doen die God tevoren bereid heeft. Deze werken, waar vers 10 over spreekt, dragen niet bij aan onze redding, maar komen voort uit onze redding. Ze zijn de vrucht van ons geloof. Ze zijn als het ware het bewijs van de echtheid van ons geloof. Zonder deze werken is er geen aanwijzing dat er levend geloof is. Daarom kon Jakobus zelfs zeggen dat een geloof zonder werken dood is. En dat een mens gerechtvaardigd wordt uit werken en niet slechts uit geloof. Dit lijkt in tegenstelling met wat Paulus zegt. Maar beiden zeggen in principe hetzelfde. Jakobus en Paulus zijn het roerend met elkaar eens. Onze redding is puur genade, 100 % het werk van Christus. Ons geloof is de reactie op de geweldige, genadige aanbod van God. Daar hebben we het uitgebreid over gehad. God biedt ons vergeving en nieuw leven aan in Christus. En nu kan het niet anders, dan dat geredde mensen ook daadwerkelijk gaan leven als geredde mensen. Dat is een logisch gevolg. Zonder een veranderd leven, zonder vrucht, mag je jezelf afvragen of je geloof wel werkelijkheid is. Door het geloof ben je met God in een hernieuwde relatie gekomen. Dat doet toch iets met je? Dat maakt toch dat je diep geraakt bent door wat Christus heeft gedaan aan het kruis?

Maar ja, wij mensen zijn hardleers. We wennen aan alles. Ook aan het feit dat Christus voor ons stierf. Als je dat je hele leven hoort dan vind je het bijna vanzelfsprekend. Ik herken dat ook in mijn eigen leven. Al zo vaak heb ik het gehoord, al zo vaak heb ik het gepreekt. Zo vaak, dat de verwondering dreigt te verdwijnen. Maar ook dat weet onze hemelse Vader. Hij kent ook onze zwakheid. Hij kent ook ons kleingeloof, onze twijfels, onze neiging om terug te vallen in oude patronen. En daarom heeft Hij ons meer gegeven dan Zijn Woord. Doordat Woord mogen we het horen en lezen. Iedere dag persoonlijk, iedere zondag samen. Maar daarboven wil God vandaag onze andere zintuigen inschakelen. We mogen het zien. We mogen om ons heen kijken en zien en horen dat onze broeders en zusters een

daad stellen en heel bewust opnieuw 'Ja' zeggen tegen Gods aanbod van genade. We mogen weer eens extra ervaren dat we niet alleen staan. We hebben elkaar. Eén lichaam, samen verbonden met dat ene Hoofd. We mogen kijken naar dat brood en die beker als zichtbare tekenen, voor mij verbroken, voor mij vergoten. Wat een onuitsprekelijke liefde. En we mogen het proeven, tot ons nemen, gewoon brood en gewoon druivensap, niets magisch aan. Maar het zijn deze gewone tekenen die ons willen duidelijk maken, hoe groot Gods genade is. En daarom mogen we zeker bij het Avondmaal er van overtuigd zijn dat Christus aanwezig zal zijn als wij in Zijn naam samen zijn om Zijn dood te gedenken. Hij is erbij en zegt het vandaag nog maar weer eens extra tegen ons. Hoor het aan in Mijn woord, zie het in brood en beker, proef het: Ik heb je onuitsprekelijk lief. Zo lief dat ik je genade wil bewijzen.

En nu vraagt God maar één ding. Geloof het! Bouw daar je leven op! Stel je vertrouwen op dat offer en het komt goed.

Onze Here Jezus nodigt ons uit. Kom....voel je vrij. Kijk niet naar jezelf, maar kijk naar Mij. Het is volbracht.....alles.....

Genade zo oneindig groot
Dat ik die het niet verdien
Het leven vond want ik was dood
en blind, maar nu kan ik zien.
Genade die mij heeft geleerd
te vrezen voor het kwaad
maar ook – als ik mij tot Hem keer -
dat God mij nooit verlaat.
Want Jezus droeg mijn zondelast
en tranen aan het kruis.
Hij houdt mij door genade vast
en brengt mij veilig thuis.

Alles is genade!! AMEN